

2020-12-17
Fö2016/00864
Fö2017/00850
Fö2019/01291 (delvis)
Fö2020/01269 (delvis)

Försvarsdepartementet

Försvarsmakten
107 85 Stockholm

Inriktning för en sammanhängande planering för totalförsvaret

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, i samverkan med bevakningsansvariga myndigheter, ska främja och utveckla en sammanhängande planering för totalförsvaret för 2021–2025 enligt den inriktning som framgår nedan vad avser planeringsförutsättningar och stöd till bevakningsansvariga myndigheter med flera. Vidare ska Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap redovisa i enlighet med det som anges nedan.

Bakgrund

I enlighet med lagen (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap är totalförsvaret den verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig. För att stärka landets försvarsförmåga kan beredskapen höjas. Höjd beredskap är antingen skärpt beredskap eller högsta beredskap. Under högsta beredskap är totalförsvaret all samhällsverksamhet som då ska bedrivas.

I enlighet med förordningen (2015:1053) om totalförsvaret och höjd beredskap ska varje myndighet i sin verksamhet beakta totalförsvarets krav. I myndigheternas planering för totalförsvaret ska det ingå att myndigheten under höjd beredskap ska fortsätta sin verksamhet så långt det är möjligt med hänsyn till tillgången på personal och förhållandena i övrigt. Myndigheternas planering för totalförsvaret ska ske i samverkan med de statliga myndigheter, kommuner, regioner, sammanslutningar och näringsidkare som är berörda. Försvarets materielverk, Försvarets radioanstalt, Totalförsvarets forskningsinstitut, Totalförsvarets

rekryteringsmyndighet, Fortifikationsverket och Försvarshögskolan samt de myndigheter som är bevakningsansvariga myndigheter enligt förordningen (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap ska lämna Försvarsmakten det underlag som behövs för att myndigheten ska kunna fullgöra sin informationsskyldighet till regeringen vid höjd beredskap.

För att säkerställa den samlade förmågan i totalförsvaret är det av stor vikt att arbetet med en sammanhängande totalförvarsplanering utvecklas och genomförs på statlig, regional och kommunal nivå av såväl offentliga som privata aktörer. Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har centrala uppgifter för att åstadkomma den sammanhängande totalförvarsplaneringen.

Regeringen beslutade den 14 oktober 2020 propositionen Totalförsvaret 2021–2025 (prop. 2020/21:30). Propositionen innehåller förslag om ett övergripande mål för totalförsvaret, nya mål för det militära respektive civila försvaret, inriktningen för Försvarsmaktens krigsorganisation och förändringar i Försvarsmaktens grundorganisation. Vidare innehåller propositionen bland annat regeringens bedömning avseende dels den säkerhetspolitiska utvecklingen, dels den långsiktiga inriktningen av försvars- och säkerhetspolitiken, inklusive de internationella försvarssamarbetena.

Riksdagen beslutade den 15 december 2020 att godkänna de i propositionen föreslagna målen för totalförsvaret, det civila försvaret och det militära försvaret.

Närmare om inriktningen

Planeringsförutsättningar

Med utgångspunkt i vad som anges i regeringens proposition Totalförsvaret 2021–2025 (prop. 2020/21:30) ska Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap särskilt utgå från följande planeringsförutsättningar för genomförandet av uppdraget.

- Det säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde och i Europa har över tid försämrats. Ett väpnat angrepp mot Sverige kan inte uteslutas. Ett väpnat angrepp mot Sverige kan för angriparen syfta till att använda hela eller delar av svenskt territorium för egna militära

ändamål eller förneka en annan part tillgång till svenskt territorium. En större konflikt kan inledas med ett angrepp mot Sverige. Ett angrepp kan också syfta till att förhindra Sverige att direkt eller indirekt bistå en annan part i konflikten. Sverige behöver i sig inte vara huvudmålet för angriparen.

- Sverige ska enskilt och tillsammans med andra stater och organisationer kunna försvara Sverige mot ett väpnat angrepp. Sverige ska därför kunna ge och ta emot civilt och militärt stöd. Givande och mottagande av stöd inför eller vid en väpnad konflikt i vårt närområde måste så långt som möjligt planeras och i största möjliga utsträckning samordnas tillsammans med berörda aktörer. Detta gäller för totalförsvaret i sin helhet.
- Totalförsvaret ska utformas och dimensioneras för att kunna möta ett väpnat angrepp mot Sverige, inbegripet krigshandlingar på svenskt territorium.
- Totalförsvaret ska vara krigsavhållande genom att ha en sådan styrka, sammansättning, ledning, beredskap och uthållighet att det avhåller från försök att anfalla, kontrollera eller på annat sätt utnyttja svenskt territorium.
- Det civila försvaret och det militära försvaret behöver utvecklas samordnat och det bör finnas en sammanhängande planering för totalförsvaret. Eftersom det ömsesidiga beroendet mellan civilt och militärt försvar påverkar den samlade förmågan i totalförsvaret är det viktigt att uthålligheten och förmågan till ömsesidigt stöd stärks. Genom ömsesidigt stöd och samverkan mellan militära och civila verksamheter uppnås största möjliga försvarseffekt. Samhällets resurser ska användas effektivt genom att berörda myndigheter samverkar.
- I händelse av krigsfara eller krig kommer totalförsvarets ansträngningar inledningsvis kraftsamlas till det militära försvaret, samtidigt som de viktigaste samhällsfunktionerna behöver säkerställas och civilbefolkningen skyddas. Samhället behöver snabbt kunna ställas om till krigsförhållanden, genomföra en nationell kraftsamling samt mobilisera militära och civila resurser som gynnar försvarsansträngningarna. Den enskildes eget ansvarstagande och

beredskap samt acceptans för en avsevärt lägre nivå av samhällsservice utgör en central del i att motstå och lindra konsekvenser av allvarliga samhällsstörningar.

- Utgångspunkten för planeringen av totalförsvaret ska vara att under minst tre månader kunna hantera en säkerhetspolitisk kris i Europa och Sveriges närområde som innebär allvarliga störningar i samhällets funktionalitet samt krig under en del av denna tid. Under del av tiden och inom de tre månaderna ska det planeras för att Sverige är i krig och krigshandlingar pågår på svenskt territorium med perioder av högintensiva strider och perioder med lägre stridsintensitet. Under de tre månaderna förutsätts vidare att det råder höjd beredskap och att logistikflödena med omvärlden har begränsningar men inte är helt avbrutna.
- Försvarsmaktens försvarsplanering är en viktig utgångspunkt för den sammanhängande totalförvarsplaneringen på central, regional och lokal nivå och är därmed viktig även för planeringen för det civila försvaret. Försvarsplaneringen behöver successivt utvecklas för att kunna utgöra en grund för aktörerna inom det civila försvaret på samtliga nivåer. Försvarsmakten behöver samverka med andra berörda myndigheter och genomföra planering för hur resurser ska kunna användas effektivt vid olika situationer.
- Inom det civila försvaret ska berörda aktörer planera för att under höjd beredskap och ytterst krig kunna stödja Försvarsmakten. Planeringen för det civila försvarets stöd till Försvarsmakten ska ta sin utgångspunkt i Försvarsmaktens behov. Fördelning av kritiska resurser kan inte utgå från en enskild aktörs behovsbild, utan måste ses i ett större sammanhang. Det är därför viktigt att det finns planering och principer för hur prioriteringar ska göras.
- Om Sverige blir angripet ska Försvarsmakten med stöd av övriga totalförsvaret försvara Sverige för att vinna tid, skapa handlingsfrihet och ytterst säkerställa landets självständighet. Motståndet ska vara beslutsamt och uthålligt.
- Därutöver behövs även en ökad förmåga och planering för att kunna hantera hybridhot som skapas av främmande makt och som är

aktuella i alla konfliktnivåer. Förmåga att kunna agera samlat för att möta utmaningar och hot såväl i fred som i krig är viktigt.

- Samhällets grundläggande robusthet och dess förmåga att motstå fredstida kriser bidrar till den krigsavhållande effekten i totalförsvaret. En viktig aspekt är Sveriges energiförsörjning där omställningen till förnybar el ger fördelar ur ett totalförsvarsperspektiv och bör beaktas i samhällsplaneringen av Försvarmakten och övriga berörda myndigheter.
- Totalförsvarsresurser ska utformas så att de även kan användas vid internationella insatser och för att stärka samhällets förmåga att förbygga och hantera svåra påfrestningar i fredstid.

Planeringsstöd till bevakningsansvariga myndigheter m.fl.

Försvarmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska fortsatt stödja och verka för att bevakningsansvariga myndigheter samt regioner och kommuner stärker sin förmåga att hantera höjd beredskap och då ytterst krig.

Återrapportering

Försvarmakten och MSB ska till Regeringskansliet (Förvarsdepartementet och Justitiedepartementet) redovisa hur de avser främja och utveckla en sammanhängande planering för totalförsvaret under försvarsbeslutsperioden. Försvarmakten och MSB ska även redovisa de planeringsantaganden för totalförsvaret som tas fram för de bevakningsansvariga myndigheterna. Redovisningen till Regeringskansliet ska inkomma senast den 1 september 2021.

Försvarsmakten och MSB ska vidare till Regeringskansliet (Försvarsdepartementet och Justitiedepartementet) gemensamt redovisa en samlad bedömning av förmågan inom totalförsvaret. Bedömningen ska göras utifrån målet för totalförsvaret. Redovisningen ska inkomma senast den 1 maj 2024 med en delredovisning senast den 1 maj 2023.

På regeringens vägnar

Peter Hultqvist

Johan Sjöberg

Likalydande till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Kopia till

Affärsverket svenska kraftnät
E-hälsomyndigheten
Finansinspektionen
Folkhälsomyndigheten
Försäkringskassan
Fortifikationsverket
Försvarets materielverk
Försvarets radioanstalt
Försvvarshögskolan
Kustbevakningen
Livsmedelsverket
Luftfartsverket
Läkemedelsverket
Länsstyrelserna
Migrationsverket
Pensionsmyndigheten
Polismyndigheten
Post-och telestyrelsen
Riksgäldskontoret
Sjöfartsverket
Skatteverket
Socialstyrelsen
Statens jordbruksverk
Statens energimyndighet
Statens veterinärmedicinska anstalt
Strålsäkerhetsmyndigheten
Säkerhetspolisen
Totalförsvarets rekryteringsmyndighet
Trafikverket
Transportstyrelsen
Tullverket
Riksbanken
Sveriges kommuner och regioner (SKR)